

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การกระทำผิดซ้ำของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต: ศึกษากรณีเขตท้องที่ สถานีตำรวจนครบาลพญาไท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต สาเหตุที่ทำให้การจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตยังคงกระทำผิดซ้ำ และความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุต่างๆ ของการกระทำผิดซ้ำของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายทั้งการจับกุมและการดำเนินคดีกับผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร เพื่อทำความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ ที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลพญาไท และการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลพญาไท เก็บข้อมูลในช่วงเดือน ตุลาคม 2550 ถึง 1 มีนาคม 2551

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดซ้ำฐานจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตส่วนใหญ่มักจะประกอบกิจการร้านค้าขนาดเล็ก ซึ่งหมายถึงร้านค้าที่มีลูกค้าเป็นผู้มีรายได้ระดับต่ำถึงระดับปานกลาง ไม่มีการตกแต่งร้านให้สวยงาม จำหน่ายสินค้า อาหาร หรือสุรา ในราคาไม่แพงตามความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป มักจำหน่ายสุราไทย ไม่ใช่สุราที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น ร้านอาหารตามสั่งทั้งที่มีดนตรีและไม่มีดนตรี ร้านขายอาหารริมถนนบนทางเท้า ร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น ร้านเหล่านี้มีอยู่ทั่วทุกแห่ง ทุกซอยในท้องที่สถานีตำรวจนครบาลพญาไท สามารถพบเห็นได้ทั่วไป หากเป็นร้านที่ไม่ได้จำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ เวลา 24.00 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจแทบจะไม่กวัดข้นจับกุมเลย เจ้าของร้านก็เพิกเฉยเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่สนใจที่จะขอใบอนุญาตให้ถูกต้อง อีกกลุ่มหนึ่งเป็นร้านค้าที่อาศัยช่องว่างของกฎหมายด้วยการจำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ เวลา 24.00 น. หากเจ้าของร้านค้าเหล่านี้มีใบอนุญาตจำหน่ายสุราแต่จำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนดจะมีโทษถึงจำคุกซึ่งโทษจะหนักกว่าการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนั้น เจ้าของร้านจึงไม่ไปขอใบอนุญาตจำหน่ายสุราให้ถูกต้อง และเจ้าของร้านเหล่านี้มักจะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในความผิดฐานจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตบ่อยครั้ง

การที่ผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตยังคงกระทำความผิดซ้ำโดยไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษของกฎหมาย มาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีข้อบกพร่องในการบังคับใช้ เพราะมีอัตราโทษต่ำไม่ทำให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัว เกิดช่องว่างในการควบคุมผู้จำหน่ายสุราโดยเฉพาะผู้จำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด และยังเอื้อให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจกำหนดค่าปรับในอัตราต่ำทำให้ผู้กระทำผิดไม่เข็ดหลาบ

2) ลักษณะของกิจการของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นร้านที่จำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ เวลา 24.00 น. หากมีใบอนุญาตจำหน่ายสุราจะต้องได้รับโทษถึงจำคุก จึงต้องอาศัยช่องว่างของกฎหมายเพื่อหาประโยชน์ ไม่ขออนุญาตให้ถูกต้องเพราะจะได้รับโทษเพียงแค่ปรับในความผิดฐานจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

3) เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีหน้าที่จับกุมไม่กวัดข้นจับกุมผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง เพราะนโยบายของผู้บังคับบัญชาที่ไม่เห็นความสำคัญ และเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความสงสาร เห็นใจผู้กระทำผิด

4) พนักงานสอบสวนกำหนดค่าปรับแก่ผู้กระทำผิดในอัตราที่ต่ำมากเพื่อให้ผู้กระทำผิดยินยอมชำระค่าปรับแต่โดยดี และคดีก็จะเป็นอันสิ้นสุด ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานสอบสวนต้องการตัดภาระในการดำเนินคดี และมีความสงสาร เห็นใจผู้กระทำผิด

5) ประชาชนผู้บริโภคสุราใช้บริการ อุดหนุนร้านจำหน่ายสุราโดยไม่คำนึงว่าร้านที่จำหน่ายสุราร้านใดขออนุญาตอย่างถูกต้องหรือไม่ ทำให้ร้านที่กระทำผิดมีรายได้คุ้มค่ากับการถูกดำเนินคดี

6) ผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตมาก่อน มีประสบการณ์ที่เคยได้รับโทษปรับในอัตราต่ำมาโดยตลอดเมื่อเทียบกับรายได้แล้วยังมีกำไรคุ้มค่า และรู้ช่องว่างของกฎหมายที่ทำให้ตนได้เปรียบ

สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กล่าวมาข้างต้นมีความสัมพันธ์กัน โดยจะเห็นได้ว่าสาเหตุในเรื่องของกฎหมายจะส่งผลถึงกิจการเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม พนักงานสอบสวน และตัวผู้กระทำผิด กล่าวคือ ตัวกฎหมายเองที่บัญญัติอัตราโทษในความผิดฐานนี้ส่งผลกระทบต่อตัวผู้กระทำผิดทำให้ไม่เกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ ช่องว่างของกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายสุราทำให้เกิดลักษณะของกิจการที่จำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนดและเจ้าของร้านจะไม่ยอมขออนุญาตจำหน่ายสุราให้ถูกต้องเพราะเกรงว่าจะได้รับโทษถึงจำคุก กฎหมายส่งผลต่อความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมซึ่งมองว่า

เป็นคดีที่มีโทษเพียงเล็กน้อย ไม่ใช่คดีสำคัญจึงไม่กวดขันจับกุม กฎหมายส่งผลกระทบต่อพนักงานสอบสวนทำให้เปรียบเทียบปรับได้เพียงแค่อัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น และนอกจากนี้ยังส่งผลต่อการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนในการกำหนดอัตราค่าปรับด้วย แต่กฎหมายส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้บริโภคสุราน้อยมากเนื่องจากกฎหมายมิได้เอาผิดกับผู้ใช้บริการร้านที่จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตแต่อย่างใด ทั้งนี้ด้วยสาเหตุต่างๆ ดังที่กล่าวมา ได้แก่ กฎหมายมีข้อบกพร่อง กิจกรรมที่ละเมิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่กวดขันจับกุม พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับในอัตราต่ำ หรือประชาชนผู้บริโภคสุราไม่คำนึงร้านใดจะจำหน่ายสุราโดยได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องหรือไม่นั้น ทุกสาเหตุก็จะส่งผลมาอย่างตัวผู้กระทำผิดในการคิด ไตร่ตรอง และตัดสินใจลงมือกระทำผิดซ้ำในที่สุด

5.2 แนวทางการแก้ปัญหาการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต

ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต สาเหตุที่ทำให้ผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตยังคงกระทำผิดซ้ำ และความสัมพันธ์กันระหว่างสาเหตุต่างๆ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายทั้งการจับกุมและการดำเนินคดีกับผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต นำมาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต และปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนี้

5.2.1 จากพฤติกรรมของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตไม่ว่าจะเป็นร้านที่จำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ก็ตาม ก็ล้วนแล้วแต่เคยได้รับโทษปรับมาก่อนทั้งสิ้น แต่ไม่เช็ดหลาบ ดังนั้นโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับต้องรุนแรงขึ้นให้ผู้กระทำผิดรู้สึกเข็ดหลาบได้ไม่คุ้มเสีย รวดเร็วในการถูกจับกุมไปถึงการได้รับโทษ มีความแน่นอนของโทษที่ได้รับ ตัดโอกาสช่องว่างการหลบเลี่ยง ทำให้เขารู้สึกกลัวไม่กล้าทำผิด ซึ่งสามารถทำได้โดยเริ่มจากการแก้ไขกฎหมาย ในส่วนของบทลงโทษให้รัดกุมไม่ให้เกิดช่องว่างที่ทำให้ผู้ล่วงละเมิดกฎหมายใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์ เช่น กฎหมายที่บังคับเฉพาะผู้มีใบอนุญาตจำหน่ายสุราไม่ให้จำหน่ายสุราเกินเวลา 24.00 น. แต่ไม่ได้บังคับกับผู้ไม่ได้ใบอนุญาต เป็นต้น และในส่วนของกระบวนการยุติธรรมให้กระชับ ไม่เพิ่มภาระให้พนักงานสอบสวนเมื่อผู้ต้องหาปฏิเสธ หรือไม่ยอมเสียค่าปรับ และมีแนวทางการใช้ดุลยพินิจกำหนดค่าปรับ

5.2.2 เนื่องจากมีเจ้าของกิจการร้านค้าบางรายที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุรา แต่จำหน่ายสุราเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจสอบจับกุมก็จะไม่แสดงใบอนุญาตเพราะเกรงจะได้รับโทษหนักขึ้น ดังนั้นเพื่อมิให้ผู้กระทำผิดปิดบังข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงควรเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูล

บุคคล ร้านค้าที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุรจากกรมสรรพสามิต มายังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ออกตรวจสามารถตรวจสอบได้ที่

5.2.3 จำกัดประเภทร้านค้า อาคารสถานที่ กำหนดอาณาเขต (zoning) ของร้านที่จะสามารถจำหน่ายสุราได้ เพื่อป้องกันการควบคุมปริมาณความหนาแน่นของร้านที่มีสุราจำหน่าย ควบคุมร้านค้าที่ฝ่าฝืน และเพื่อจัดระเบียบให้แก่สังคม นอกจากนี้ยังเป็นการจำกัดการเข้าถึงสุราของประชาชนได้อีกด้วย

5.2.4 มีบทลงโทษแก่ผู้บริโภค ผู้สนับสนุน หรือผู้ซื้อสุราจากร้านที่จำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย เพื่อเป็นการปิดทางหาประโยชน์ของผู้ฝ่าฝืนไม่เคารพกฎหมาย

5.2.5 ปราบปรามจับกุมร้านค้าที่จำหน่ายสุราโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง และไม่ควรให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับภาระดังกล่าวเพียงหน่วยงานเดียว ควรให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอื่นเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหา และขอความร่วมมือจากภาคประชาชนด้วย โดยเฉพาะกรมสรรพสามิตซึ่งมีหน้าที่จัดการควบคุมการจำหน่ายสุราโดยตรงต้องมีบทบาทสำคัญในการควบคุมดูแลร้านค้าที่จำหน่ายสุราอย่างจริงจัง

5.2.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมสรรพสามิต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการไปดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการให้ความรู้ ขั้นตอนปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เงื่อนไขการประกอบการ และบทลงโทษให้ทราบโดยทั่วกัน

5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

การเลือกทำการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้จำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตในเขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลพญาไทเพียงท้องที่เดียว และทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพอาจสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตในบางท้องที่ได้ หากได้มีการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณในเรื่องเดียวกันนี้ ผู้วิจัยเชื่อว่าจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และเพียงพอที่จะเป็นข้อมูลสำหรับความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

5.4 ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

5.4.1 ควรมีการศึกษาถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมการบริโภคสุรา และความจำเป็นของผู้ประกอบการจำหน่ายสุราในแต่ละท้องถิ่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบถึงผลกระทบหากมีการควบคุมการจำหน่ายสุราอย่างจริงจัง

5.4.2 ควรมีการวิจัยความเป็นไปได้ในการขยายแนวความคิดของการควบคุมการจำหน่ายสุราที่ผิดกฎหมายหรือฝ่าฝืนเงื่อนไขของการจำหน่ายสุรา เพื่อเป็นการป้องกันประชาชนในสังคมไม่ให้เกิดผลกระทบจากผู้บริโภคสุรา

5.4.3 ควรมีการศึกษาเพื่อตรวจสอบค้ำประกันของแนวทางระหว่างการควบคุมการจำหน่ายสุราของกรมสรรพสามิต กับการรณรงค์ให้ประชาชนลดการบริโภคสุราขององค์กรต่างๆ เพราะที่ผ่านมายังไม่มีมาตรการในการควบคุมปริมาณร้านจำหน่ายสุราอย่างจริงจัง

5.4.4 ควรมีการศึกษาอุปสรรคการดำเนินการตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางของกระบวนการยุติธรรมสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสุรา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้เกิดความรวดเร็ว กระชับ และสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง อีกทั้งยังจะได้เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการกับความผิดลักษณะอื่นทางอาญาที่มีลักษณะคล้ายกันด้วย